

і акторів. На основі архівних джерел, публікацій у тогочасній періодиці вдалося охарактеризувати роботу аматорських театральних гуртків, розповісти про концерт А. Гуммеля, про гастролі оперної співачки М. Шекун-Коломійченко, видатного російського співака Л. Собінова, про діяльність багатьох музичних колективів (Єврейського народного хору імені І.-Л. Переца, російсько-українського хорового колективу імені І. М. Кедріна, діяльності капел під керівництвом Д. Клевчука та Р. Скалецького), а також театру імені І. Франка та Правобережної опери. Звичайно, вражають не тільки значні культурно-мистецькі здобутки, а й величезні втрати у трагічні періоди нашої історії.

Володимир Іванович привчав працювати з історичними документами, розуміти їх зміст і значення з погляду сучасного й історичного, бачити за окремими мистецькими явищами і фактами загальні тенденції культурно-мистецького розвитку.

Як педагог, він зацікавлює молодь своїм розумінням сутності культурних подій і водночас мотивує до самостійної наукової роботи. Йому вдалося спрямувати багатьох аспірантів на дослідження музичного, культурно-мистецького життя загалом у регіонах України. Кожен із них своєю роботою збагатив не лише наші уявлення про багатство і своєрідність української культури, а й фактологічний потенціал українського музикознавства.

Вимогливий до себе і своїх колег, Володимир Іванович такий же вимогливий і до своїх учнів, хоча й зважає при цьому на своєрідність наукових зацікавлень кожного, з ким працює, на його думку. Він дбає про формування світогляду аспірантів, становлення їх як особистостей, наголошує на необхідності не лише знати певні мистецькі події і явища, а й розуміти логіку їх взаємодії і розвитку, сприймати їх в контексті історично-культурного і мистецького розвитку, наполягає на необхідності ґрунтовної наукової аргументації своїх тверджень. Він вимагає опрацювання не лише спеціальної наукової літератури, а й філософських, культурологічних праць, які поглиблюють загальну гуманітарну підготовку. Іншими словами, Володимир Іванович прагне виховати своїх учнів справжніми фахівцями.

Талановитий керівник, митець, учений і педагог, він завжди радить, як досягти певної мети в науковій роботі, спрямовує на шлях пошуків. Повчальним є і його багатий життєвий і професійний досвід, уміння бути надзвичайно дипломатичним у спілкуванні з людьми, його вимогливість і послідовність.

Своєю щоденною працею, високим професіоналізмом та принциповістю Володимир Іванович захоплює всіх, кому щастить працювати поряд із ним.

Бондарчук В. О.

ЖИТТЄВЕ КРЕДО ВОЛОДИМИРА РОЖКА

Самовіддано служити мистецтву – життєве кредо видатного українського митця, громадського діяча, вченого – Володимира Івановича Рожка. Для нього характерна стала, соціально вмотивована внутрішня організованість, сформована тривалими життєвими випробуваннями. Вона виявляється як його несамовита жага до праці, музики, мистецтва. Бути завжди в центрі подій, які відбуваються в Національній музичній академії, у студентській громаді, у житті кожного викладача і працівника, а також у вирі соціальних і політичних реалій – це не тільки адміністративна необхідність, зумовлена посадою В. Рожка, а його внутрішня потреба, породжена турботою, відповідальністю за свою справу. Важко навіть уявити, що концерт чи конференція, обговорення дискусійних питань чи творчий вечір відбувається без ректора, який

кожним своїм словом, навіть поглядом надихає слухачьку аудиторію на сприйняття мистецтва, окрилений власними екзистенційними переживаннями та величчю почуттів. Така якість притаманна лише тій особистості, яка вірить у свою справу, навіть більше – місію не тільки в колективі, а й у мистецькому житті загалом. Володимир Іванович Рожок здійснює вагомий внесок у його оновлення, розбудову й піднесення. Його творчий шлях сповнений значних досягнень у багатьох сферах діяльності – адміністративній, громадській, науковій, педагогічній. Та все ж головним для нього є музичне мистецтво, зокрема хорове виконавство.

Творчий шлях Володимира Івановича увінчаний значними досягненнями в багатьох сферах діяльності – громадській, науковій, педагогічній, однак найбільш важливим для нього стало музичне мистецтво, зокрема хорове виконавство. Саме ця сакральна культурно-мистецька сфера стала основою для становлення Володимира Рожка як успішного диригента та керівника дитячого хору хлопчиків.

Формування під час роботи з хором колективом активної життєвої позиції хористів сприяло підготовці багатьох митців у царині і хорового виконавства, і сольного співу, і в практиці режисерської роботи, адміністративній та науковій діяльності. Обіймаючи посаду керівника колективу, В. Рожок зміг віднайти в дитячих серцях ті творчі потенційно наявні мистецькі задатки, які в майбутньому переросли у раціонально-вмотивовані та необхідні життєві принципи. Колективна форма роботи з дітьми дала поштовх митцю до переосмислення багатьох життєвих цінностей і винесла на авансцену діяльності дитяче хорове виконавство, оскільки саме діти є втіленням світлих ідей, думок та щирості, які демонструють вони у своїх діях та вчинках. Робота у дитячому колективі – це перевірка всіх якостей керівника, оскільки ніхто не є таким відвертим у своїх думках та висловлюваннях, як дитина. Навіть коли час залишив далеко позаду роботу в дитячому колективі, відлуння про неї і донині помітні під час зустрічей з його учасниками, в обговоренні різноманітних мистецьких проблем у вузькому колі випускників.

Важливим творчим етапом для В. Рожка стала робота в Державному академічному театрі опери та балету УРСР імені Т. Г. Шевченка на посаді заступника директора з творчих питань. Цей період окрилений співпрацею з відомим на весь світ Стефаном Турчаком. Тривалий досвід роботи з генієм диригентського виконавства залишив значні відбитки не тільки у свідомості В. Рожка, а й у його наступному етапі діяльності – як суспільно-громадського діяча, організатора, людини, яка переконливо обстоює інтереси українського академічного мистецтва у складні моменти його ідентифікації як самобутнього, структурно-неповторного явища у світовому мистецькому просторі. Прикладом цього є організація, проведення та залучення до планових заходів Міністерства культури України Міжнародного конкурсу диригентів імені Стефана Турчака як символу вшанування імені славетного диригента. Ця потужна культурно-мистецька акція стимулювала до переосмислення таких понять як українська академічно-виконавська диригентська школа, її професійний рівень і значення в контексті світових культурно-мистецьких надбань. Організація та проведення цієї акції скеровують студентів до усвідомлення необхідності акумулювати свої знання, уміння та навички, мотивують прагнення стати яскравими творчими особистостями. Під час проведення конкурсних прослуховувань увага прихильників мистецтва була прикута до концертних залів Національної філармонії України, Національної опери, Оперної студії Музичної академії. Творче життя вирувало, в Академії панував піднесений настрій, пов'язаний з цією подією. Конкурс відіграв важливу роль у формуванні багатьох творчих особистостей сучасного диригентського мистецтва України, яке представлено зокрема такими іменами: Сергій Голубничий, Вікторія Жадько, Алла Кульбаба, Микола Лисенко, Віктор Плоскіна, Наталія Пономарчук, Сергій Со-

лонько, Оксана Мадараш. У діяльності кожного з них відображено обрії українського диригентського мистецтва, яке пройшло тривалий шлях становлення, розвитку та популяризації в культурно-мистецькому просторі сучасності. Аналізуючи концертні програми багатьох мистецьких акцій не тільки Києва, України, а й світу, ми часто бачимо імена диригентів – учасників конкурсів імені Стефана Турчака. Це свідчить про велике значення цього заходу не тільки у сфері власне диригентського виконавства, а й у вирі суспільно-мистецьких реалій сьогодення. Володимир Іванович постійно переймається долею конкурсу, популяризує та пропагує українську виконавську культуру, знаходить та відкриває нові імена представників вітчизняного оперно-виконавського мистецтва, знаходить і стимулює нові засоби його фінансового забезпечення та вирішує низку інших, важливих і актуальних питань.

Конкурс імені Стефана Турчака науково осмислений у численних працях Володимира Рожка – монографіях, статтях, доповідях, інтерв'ю, рецензіях. Ідеться передусім про монографію «Стефан Турчак»¹ та посібник для вищих навчальних закладів «Історія українського диригентського виконавства: творчість Стефана Турчака»², що дає можливість більш докладно ознайомитися, вивчити історію становлення, розвитку та популяризації українського диригентського виконавства у культурно-мистецькому просторі не тільки України, а й світу.

Не менш важливими є організація та проведення гранд-заходу українського академічного виконавства – Пасхальної асамблеї. Проект зумовлений потребою у духовній єдності всіх мирян, відкритті тих сакральних таїнств, які закладені у генетичних підвалинах українського хорового мистецтва. Завдяки зусиллям, які доклав Володимир Іванович спільно з численними видатними діячами української культури, заходи, що відбуваються в Академії, збагатилися ще однією унікальною акцією – хоровою асамблеєю. Уже сьомий рік поспіль шанувальники духовної музики мають можливість послухати шедеври хорового мистецтва у виконанні найкращих колективів не тільки України, а й інших держав, що безперечно вказує на потужні процеси консолідації мистецьких сил, необхідні в суспільному житті країни. Пасхальна асамблея стала не тільки заходом Академії, вона набула ознак символу єдності всього християнського світу, центром якого є Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Саме на таких, ідеологічно сформованих стандартах виховання й відбувається процес навчання сучасного студента Академії, формування його світогляду з акцентуванням любові до мистецтва та до своєї справи і відданості тій професії, тому життєвому шляху, який він для себе обрав.

Надзвичайно плідною є педагогічна діяльність Володимира Івановича, про що свідчить ефективність підготовки у його класі студентів із хорового диригування, асистентів-стажистів, аспірантів та докторантів.

Володимир Рожок переконаний у тому, що виховання – це висока відповідальність перед учнем, для нього вчитель є життєвим орієнтиром, який формує його творчий, а інколи і життєвий шлях. Створити всі умови для того, щоб студент отримав у класі відповідно-необхідний обсяг знань – це те, чого прагне Володимир Іванович, до чого закликає і стимулює всіх викладачів, особливо молодих фахівців Академії. В. Рожок уважний до кожного із працівників, прагне допомогти вирішити будь-які наші проблеми – навчальні, творчі чи особисті. Жоден із нас не залишиться

¹ Рожок В. І. Стефан Турчак / Володимир Рожок ; передне сл. Б. Олійника. – К. : Либідь, 2013. – 248 с. : іл.

² Рожок В. І. Історія українського диригентського виконавства: творчість Стефана Турчака : навч. посіб. / Володимир Рожок. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2013. – 328 с.

без його підтримки, наш ректор відчуває відповідальність за свої дії, тож завжди уникає формального підходу до вирішення конкретних питань.

Він належить до когорти вчителів, які здатні сформувавши в учня відповідальність за свої вчинки – у побуті, навчанні, спілкуванні з оточуючими його людьми. В. Рожок переймається життям студентів, він знає проблеми кожного з них, часом стимулює студента до роботи прийняттям виважених адміністративних рішень, які змушують його максимально сконцентрувати свої думки і зусилля, налаштуватися на правильні дії і досягти бажаного результату. Водночас Володимир Іванович дотримується таких пріоритетів виховної діяльності як взаєморозуміння, уміння зрозуміти проблему студента, допомогти йому в її вирішенні, знайти той правильний, раціонально-виважений шлях, яким і має йти далі його учень. Такий підхід до справи вказує на те, що ця життєва позиція В. Рожка є тим вмотивованим вектором його суспільних та ідеологічних стандартів, якими сформований він як людина, сповнена творчих планів, природного потягу та генетичного покликання до мистецтва, музики, натхненна любов'ю до окремої особистості і суспільства загалом.

У складний час сьогодення, коли суспільна свідомість прикута до наболілих і украй важливих проблем ідентифікації української державності, нації і культури загалом, у НМАУ ім. П. І. Чайковського, на чолі з В. І. Рожком, ведеться активна робота зі збереження та популяризації вітчизняного мистецтва. Кожним своїм кроком, кожною своєю думкою Володимир Рожок створює всі умови для того, щоб культурно-мистецькі традиції України не втратили свої пріоритети у вирі сучасних соціо-політичних реалій. Бути поруч із такою людиною, яка віддано і гідно виконує свої обов'язки, – почесно і відповідально, адже ті життєві позиції, які сформував В. Рожок у своїх студентів, і в мене зокрема, спрямовані на гідність, порядність та чесність.